HA TORSDAG 17. DESEMBER 2015 **KULTUR** 45

BOK

utgir Vigmostad Bjørke boka «24 timers livsstil – sunn, of old sterk, frisk», med tanke på dem som har tenkt å starte det nye året med å komme i bedre form og gå ned i vekt. Boken er skrevet av Anne Mette Rustaden, Anette Skarpaas Ramm og Rebekka Egeland.

LEO TOLSTOJ

■ FRA BOKHYLLA

Gode julefortellinger

Jula skal ikke bare handle om fete retter og ferske romaner. Den skal også være en fest for den barnlige lyst.

Ei tid for å sette seg i det nostalgiske hjørne, med eller uten barn på fang, med de gamle, vakre

julebøkene. Astrid Lindgrens «Juli stallen», Leo Tolstojs «Den gamle skomakeren». Alf Prøysens «Tre julefortellinger».

Dylan Thomas «Et barns juli Wales», for bare å nevne noen, friste smaksløkene så og så. Kanskje har du en eller flere i hylla, eller kanskje har du en annen personlig favoritt? En litt ifillerbladd klassiker som alltid kom fram til jul da barna var små? Det er tid for å plukke dem fram igjen, og – siden jula er tida for å unne seg overflod – søke seg noen nye. Det fins mange antologier å velge blant, også i årets bokhøst. Vega Forlags «Klassiske julefortellinger» har både H.C. Andersen, Selma Lagerløf, Charles Dickens og mange flere. Sjøl tar jeg et gjensyn med Tolstojs fortelling om den gamle skomakeren Adjevitj, eller Martin, som han i nynorsk versjon av 1987, illustrert av Masahiro Kasuyia, ble kalt. En betimelig påminnelse om hva humanitet handler om og hva slags anledninger en vanlig hverdag gir til å vise det.

Turid A. Lie

BOKÅRET: MYE SKJER I SKYGGEN AV DE MANNLIGE FORTELLERNE

Annerledes-året

Det lå an til en skjønnlitterær bokhøst med hele elitegjengen av mannlige forfattere i tet. I stedet ble det et helt annerledes år.

VURDERT

915 29 690 / gve@h-a.no

De har kommet med svært omfattende romaner de fleste av dem. Jan Kjærstad med den bredt samtidskritiske «Slekters gang», Ketil Bjørnstad med første ordrike bind i en serie med selvbiografisk preg, Roy Jacobsen i den episke hovedløypa i forfatterskapet sitt med «Hvitt hav», Karl Ove Knausgård med ny flerbindsatsing, Lars Saabye Christensen med 800 siders fabuleringsglød i «Magnet» og Jon Michelet fortsetter sin storselgende sjømannsserie. Og på tampen av året kom Johan Harstad med «Max, Mischa & Tetoffensiven» på nesten 1100

Og likevel, til tross for denne serien av ekstremt rikholdige romaner og romanprosjekter fra den mannlige romaneliten, er det ikke nødvendigvis disse bøkene framstår som årets aller mest spennende og inspirerende. Om vi ser tilbake på de om lag 150 bøkene som er blitt omtalt i HA i år, er det også helt andre bøker som er blitt framhevet, og ofte av kvinnelige forfattere. Her er annerledesårets ti på

Anne Oterholm: Liljekonvallpiken (Oktober). En intrikat fortelling som også forteller om hvor ensom kjærligheten kan være. Preget av et fortellergrep som skaper stadig

Linn Ullmann: De urolige (Oktober). Lekkert og elegant utført om foreldre og barn med selvbiografisk preg. En bestselger i årets siste måned.

> Inger Elisabeth Hansen: Å resirkulere lengselen (Aschehoug). Kulturhistorie sivilisasjonskritikk i bildester-

ke, kraftfulle dikt. I et lyrikk-år med mange gode samlinger, er dette en ener.

Ida Hegazi Høyer: Fortellingen om øde (Tiden). Eventyrlig og fabulerende

forholdet mellom natur og sivilisasjon, med utgangspunkt i en historie fra Galapagos.

Hilde K. Kvalvaag: Lev vel, alle (Samlaget). Et morsønn-forhold skildret med dirrende uro og ubehag fra Kanadas ødemark. Om å ha kontroll - og våge å la det stå til.

Marit Eikemo: Alt inkludert (Samlaget). Lekende lett om å prøve å unnslippe fellesskapets forventninger og press. Humoristisk, men også ubehagelig om alt vi tror vi ikke klarer oss

Gine Cornelia Pedersen: Kjærlighetshistorie (Oktober). Lekelysten «Peer Gynt»inspirasjon med sting og tæl og stor språklig energi.

Heidi Linde: Norsk sokkel (Gyldendal). Underholdende og presist om et stykke Samtids-Norge og valgene vi gjør. Et utvalg menneskelige historier byr på tankevekkende muligheter for gjenkjenning.

Helga Flatland: Vinge-9 belastning (Asche-Lettgjenkjennelig hverdagsrealisme, humoristisk og sviende generasjons-

Hanna Dahl: Rønneimperiet (Gyldendal). Årets sterkeste debutant med en samling høyst originale noveller.

ANNERLEDES: Anne Oterholm har utgitt sin beste roman i høst. FOTO: PERNILLE MARIE WALVIK

EDVARD HOEM: Nytt kraftverk.

Emigrantens og nasjonens reise

Edvard Hoem forteller ikke bare om emigranten Eilerts ytre og indre reise, men også vår nasjons, i den stort anlagte «Bror din på

VURDERT

Turid Andreassen Lie 974 25 016 / tea@h-a.no

Dette er ei av de bøkene jeg har gledet meg mest til i høst. For Edvard Hoem er ikke alene om å ha gått og fundert på en emigrert oldefarssønn halve livet. En tenåring, som lik «Bror din på prærien»s Eilert, dro alene fra en vestlandsfjord til prærien i Sør-Dakota på attenhundretallet. Et slikt eventyrlig materiale trenger nettopp en forfatter av Hoems format. En som med journalistisk nøyaktig kan formidle dagliglivets detaljer og dilemma, både der i det ukjente og hjemme hos dem som ikke dro, men enda viktigere; en som dikter seg inn i menneskehjertene, slik han gjorde i «Mors og fars historie» og

«Slåttekar i himmelen.Skape litteratur av nær historie.

Og det er der, når den ytre reisen tangerer den indre, både hos Eilert, tante Giertine i Amerika. og de gamle hjemme i Rekneslia, at romanen får sin virkelige kraft. Med innlevelse, nærhet og dyp kunnskap formidler Hoem troskamp og livskamp i ei brytningstid, som ikke bare i USA, men også her hjemme bød på forandringens vinder.

Nok et Hoemsk kraft-verk.

Bror din pa prærien Forfatter: Edvard Hoem Forlag: Oktober Kort om boka: Et så eventyrlig materiale fordrer en forfatter av Hoems format